

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Робоча програма
навчальної дисципліни
"ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ"
для студентів спеціальності
8.03050901 "Облік і аудит"
усіх форм навчання

Харків. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015

Затверджено на засіданні кафедри економічного аналізу.
Протокол № 2 від 23.09.2014 р.

Самостійне електронне текстове мережне видання

Укладач Іващенко Г. А.

Р 58 Робоча програма навчальної дисципліни "Фінансовий аналіз" для студентів спеціальності 8.03050901 "Облік і аудит" усіх форм навчання : [Електронне видання] / уклад. Г. А. Іващенко. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 43 с. (Укр. мов.)

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами. Вміщено плани лекцій, практичних занять, завдання для самостійної роботи студентів, індивідуально-консультативну роботу, методики активізації процесу навчання, систему поточного та підсумкового контролю знань студентів, комплекс компетентностей, якими повинен володіти студент після вивчення дисципліни.

Рекомендовано для студентів спеціальності 8.03050901 "Облік і аудит" усіх форм навчання.

Вступ

В останні роки в Україні відбуваються глибокі системні економічні зміни, зумовлені кризовим станом економіки. Поява значної кількості підприємств, заснованих на недержавних формах власності, недосконала система оподаткування, кредитування і розрахунків, певний розвиток ринкової інфраструктури у сфері фінансово-кредитних відносин, – усе це вимагає від суб'єктів господарювання вміння оперативно проводити фінансовий аналіз. Інакше вони не зможуть ухвалювати раціональні управлінські рішення і їхні шанси на успіх у конкурентній боротьбі залишаться мінімальними. Отже, значення проведення фінансового аналізу на підприємствах полягає в тому, що за його результатами в суб'єктів господарювання в умовах кризової економіки з'являється можливість якісніше здійснювати фінансове управління щодо забезпечення стабільного розвитку підприємства, оперативно реагувати на зміни його ринкового середовища, здійснювати моніторинг показників, які впливають на платоспроможність і фінансову рівновагу, визначати заходи щодо забезпечення підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства.

Навчальна дисципліна "Фінансовий аналіз" є нормативною навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "магістр" спеціальності 8.03050901 "Облік і аудит" для всіх форм навчання.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 0305 "Економіка та підприємництво"	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність 8.03050901 "Облік і аудит"	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1 м	2 м
Загальна кількість годин – 144		Семестр	
		1-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 7	Освітній ступінь: магістр	Лекції	
		14 год	12 год
		Практичні, семінарські	
		28 год	12 год
		Самостійна робота	
		102 год	120 год
Вид контролю		екзамен	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 67 %;

для заочної форми навчання – 36 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування знань і навичок стосовно визначення напрямів і кількісного обчислення резервів збільшення ринкової вартості підприємства на підставі дослідження стану і динаміки показників, які характеризують фінансово-господарську діяльність підприємства, та факторів, що зумовлюють зміну цих показників.

Завдання навчальної дисципліни "Фінансовий аналіз":

вивчення організаційних форм фінансового аналізу і використання його інформації в управлінні підприємствами;

методики та організації внутрішнього і зовнішнього фінансового аналізу платоспроможності, ліквідності, фінансової стійкості, коштів та їх потоків, ефективності використання капіталу підприємства.

Предмет дисципліни: сукупність теоретичних, методичних та організаційних аспектів фінансового аналізу діяльності підприємств.

Об'єктом навчальної дисципліни виступають фінансово-господарські процеси, які відбуваються на підприємстві.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки магістрів. Вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях фінансового обліку-I, фінансового обліку-II, управлінського обліку, економічного аналізу.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. Після вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

теоретичні основи фінансового аналізу та його інформаційну базу;
порядок проведення зовнішнього та внутрішнього фінансового аналізу на підприємстві;

методику проведення фінансового аналізу підприємницької діяльності зовнішніми та внутрішніми користувачами;

уміти:

виконувати розрахунки та робити відповідні висновки із загальної оцінки фінансового стану підприємства за даними балансу;

досліджувати фінансову стійкість, ліквідність, платоспроможність, кошти і грошові потоки підприємства за обліковими та звітними даними;

визначати й аналізувати показники ефективності використання ресурсів та капіталу підприємства під час внутрішнього та зовнішнього фінансового аналізу;

оцінювати дію фінансового левериджу;

оцінювати ділову активність, інвестиційну привабливість і кредитоспроможність підприємства;

визначати напрями поліпшення платоспроможності, запобігання банкрутству підприємств, зниження фінансового ризику їхньої діяльності;

прогнозувати фінансовий стан підприємства.

У процесі викладання навчальної дисципліни основа увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями, що наведені в табл. 2.1.

**Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення
навчальної дисципліни**

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
ФА* 1	Управління підприємством на основі виявлених причин зміни фінансового стану підприємства	Організація послідовності етапів проведення фінансового аналізу
		Діагностика основних передумов зниження фінансової стійкості підприємства
		Здатність визначати напрями нарощування платоспроможності підприємства
ФА* 2	Управління фінансово-господарською діяльністю на основі здатності до вдосконалення аналітичного процесу	Контроль за раціональністю формування та використання капіталу підприємством
		Здатність визначати основні напрями підвищення інвестиційної привабливості підприємства
		Управління підприємством на основі прогнозування фінансового стану підприємства
		Визначення основних напрямів запобігання банкрутству та зниження фінансового ризику

* Фінансовий аналіз

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до національної рамки кваліфікацій України наведено в додатку А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Теоретико-методичні основи проведення аналізу фінансового стану підприємства

Тема 1. Теоретичні основи фінансового аналізу

1.1. *Поняття фінансового аналізу в умовах ринкової економіки.*
Визначення дефініції "фінансовий аналіз". Поняття фінансового аналізу

в умовах ринкової економіки. Основні відмінності внутрішнього та зовнішнього фінансового аналізу.

1.2. Предмет, зміст, завдання та принципи фінансового аналізу. Мета, завдання фінансового аналізу. Визначення предмета фінансового аналізу. Провідні принципи, на яких базується фінансовий аналіз.

1.3. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу. Основні вимоги до інформації, яка використовується на підприємстві в процесі проведення фінансового аналізу. Внутрішні та зовнішні користувачі фінансової інформації. Форми фінансової звітності. Схема взаємозв'язку та взаємообумовленості складових інформаційно-аналітичного забезпечення дослідження фінансово-економічних процесів підприємства.

1.4. Комплексний інструментарій для проведення фінансового аналізу. Традиційні методи фінансового аналізу. Комплекс економіко-математичних методів та моделей, які використовуються в процесі проведення фінансового аналізу.

1.5. Організація фінансового аналізу. Аналітична схема процесу фінансового аналізу. Функції та виконавці фінансового аналізу.

Тема 2. Загальна оцінка фінансового стану підприємства

2.1. Необхідність оцінювання фінансового стану підприємства в умовах конкурентного середовища. Визначення наукової категорії "фінансовий стан підприємства". Відмінності визначень "стан" та "положення".

2.2. Основні напрями аналізу фінансового стану підприємства. Завдання аналізу фінансового стану підприємства. Проведення аналізу активу та пасиву балансу. Особливості проведення майнового стану підприємства.

2.3. Поняття комплексного оцінювання фінансового стану підприємства. Конструювання інтегральних оцінок фінансового стану підприємства. Інтегральні індикатори економічного розвитку. Схема ієрархії системи показників для визначення інтегральної оцінки.

2.4. Рейтингова оцінка фінансового стану підприємства. Проведення рейтингового оцінювання фінансового стану підприємства на основі порівняння з нормативами. Визначення показників стимуляторів та дестимуляторів. Побудова рейтингових систем підприємств за їх фінансовим станом.

Тема 3. Аналіз фінансової стійкості підприємства

3.1. Характеристика фінансової стійкості підприємства. Фактори, які впливають на фінансову стійкість підприємства. Загальна характеристика фінансової стійкості підприємства.

3.2. Визначення типу фінансової стійкості підприємства. Співвідношення величини запасів і витрат і величин власних і позикових джерел їх формування.

3.3. Показники фінансової стійкості підприємства. Характеристика коефіцієнтів, які використовують у процесі проведення аналізу фінансової стійкості підприємства.

Тема 4. Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства

4.1. Сутність ліквідності та платоспроможності підприємства. Основні відмінності та визначення термінів "платоспроможність" та "ліквідність".

4.2. Класифікація активів та пасивів залежно від ступеня ліквідності. Трансформація об'єктів активів у процесі оцінювання ліквідності розміщених фінансових ресурсів у платіжних засобах.

4.3. Оцінювання платоспроможності підприємства. Визначення критеріїв платоспроможності підприємства. Методика розрахунку рівня платоспроможності суб'єктів господарювання. Інтегральний показник платоспроможності.

4.3. Аналіз ліквідності балансу. Основні показники, на основі яких виконують аналіз ліквідності балансу.

Тема 5. Аналіз грошових потоків

5.1. Класифікація грошових потоків підприємства. Поняття "грошовий потік підприємства". Ознаки класифікації грошових потоків підприємства.

5.2. Оцінювання динаміки грошових потоків підприємства. Чистий грошовий потік підприємства. Чистий грошовий потік за всіма видами діяльності.

Змістовий модуль 2

Особливості проведення аналізу ефективності фінансово-господарської діяльності

Тема 6. Аналіз ефективності використання капіталу

6.1. Аналіз достатності власних ресурсів та доцільності одержання кредитів. Оцінювання доцільності одержання кредитів. Коефіцієнт самофінансування.

6.2. Узагальнена оцінка привабливості кредитів. Термін окупності позики. Збільшення валового, операційного і чистого прибутку (ЗПП) на 1 грн одержаних кредитів.

Тема 7. Аналіз кредитоспроможності підприємства

7.1. Особливості організації процесу кредитування. Основні можливості для позичальника сплатити взятий у банку кредит. Кредитоспроможність.

7.2. Критерії оцінювання фінансового стану позичальника. Клас позичальника. Класифікація категорій кредитних операцій.

Тема 8. Оцінювання виробничо-фінансового левериджу

Поняття виробничо-фінансового левериджу. Взаємозв'язок між прибутком і співвідношенням власного та позичкового капіталу.

Тема 9. Аналіз ділової активності та інвестиційної привабливості підприємства

9.1. Абсолютні показники ділової активності. Оптимальне співвідношення між темпами зростання активів, виручки від реалізації та прибутком. Ступінь використання потенціалу майнових об'єктів підприємства.

9.2. Аналіз інвестиційної привабливості підприємства. Основні показники інвестиційної привабливості підприємства.

Тема 10. Короткостроковий прогноз фінансового стану підприємства

10.1. Особливості прогнозування. Відмінності прогнозу та прогнозування. Стратегічне та поточне планування фінансово-господарських операцій на базі прогнозування.

10.2. *Якісні та кількісні методи прогнозування фінансового стану підприємства.* Типологія методів прогнозування. Евристичні та екстраполяційні методи прогнозування.

Тема 11. Аналіз фінансового стану неплатоспроможних підприємств та запобігання їх банкрутству

11.1. *Підходи до визначення поняття "банкрутство підприємства".* Чинники ймовірності настання банкрутства підприємства. Хід арбітражного процесу за порушення справи про банкрутство підприємства.

11.2. *Огляд наявних методик діагностики ймовірності банкрутства підприємства.* Види криз. Методики діагностики ймовірності банкрутства підприємства.

Тема 12. Стратегічний аналіз фінансового ризику та напрямки його зменшення

12.1. *Сутність категорій "фінансовий ризик" та "управління фінансовим ризиком".*

12.2. *Аналіз стратегій нейтралізації фінансових ризиків у діяльності підприємства.* Алгоритм управління фінансовим ризиком. Стратегія уникнення ризику та стратегія утримання ризику.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як із робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її навчальних модулів, а також із усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів. Навчальний модуль – це окремий, відносно самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план дисципліни складається з двох змістових модулів (табл. 4.1).

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Денна форма				Заочна форма			
	усього	лекційні	практичні	Самостійна робота	усього	лекційні	практичні	Самостійна робота
1	2	3	4	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1								
<i>Тема 1. Теоретичні основи фінансового аналізу</i>	18	2	4	12	12	1	1	10
<i>Тема 2. Загальна оцінка фінансового стану підприємства</i>	9	1	2	6	12	1	1	10
<i>Тема 3. Аналіз фінансової стійкості підприємства</i>	9	1	2	6	12	1	1	10
<i>Тема 4. Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства</i>	8	1	2	5	12	1	1	10
<i>Тема 5. Аналіз грошових потоків</i>	10	1	2	7	12	1	1	10
Разом за змістовим модулем 1	54	6	12	36	60	5	5	50
Змістовий модуль 2								
<i>Тема 6. Аналіз ефективності використання капіталу</i>	11	1	2	8	12	1	1	10
<i>Тема 7. Аналіз кредитоспроможності підприємства</i>	11	1	2	8	12	1	1	10
<i>Тема 8. Оцінювання виробничо-фінансового левериджу</i>	11	1	2	8	12	1	1	10
<i>Тема 9. Аналіз ділової активності та інвестиційної привабливості підприємства</i>	11	1	2	8	12	1	1	10
<i>Тема 10. Короткостроковий прогноз фінансового стану підприємства</i>	24	2	4	18	12	1	1	10
<i>Тема 11. Аналіз фінансового стану неплатоспроможних підприємств та запобігання їх банкрутству</i>	12	1	2	9	12	1	1	10

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тема 12. Стратегічний аналіз фінансового ризику та напрями його зменшення	10	1	2	7	12	1	1	10
Разом за змістовим модулем 2	90	8	16	66	84	7	7	70
Усього годин	144	14	28	102	144	12	12	120

5. Теми практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для визначення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для вирішування їх на занятті. Воно включає здійснення попереднього контролю за знаннями, уміннями і навичками студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, вирішування завдань із їх обговоренням, розв'язування контрольних задач, їх перевірку, оцінювання (табл. 5.1).

Таблиця 5.1

Перелік тем практичних занять

Назва змістового модуля	Теми практичних занять (за модулями)	Кількість годин	Література
1	2	3	4
<i>Змістовий модуль 1.</i> Теоретико-методичні основи проведення аналізу фінансового стану підприємства	<i>Завдання 1.</i> Формування системи показників для оцінювання та аналізу фінансового стану підприємства	2	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [4; 8; 9; 11]
	<i>Завдання 2.</i> Проведення порівняльного аналізу майнового стану вітчизняних підприємств	2	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [4; 8; 9; 11]
	<i>Завдання 3.</i> Виконання рейтингової оцінки фінансового стану підприємства	2	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [4; 8; 9; 11]
	<i>Завдання 4.</i> Визначення ключових факторів фінансової стійкості підприємства	2	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [7; 8; 9; 11]

1	2	3	4
	<i>Завдання 5.</i> Проведення аналізу платоспроможності та ліквідності підприємства	2	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [4; 8; 9; 12]
	<i>Завдання 6.</i> Визначення типу фінансової стійкості підприємства	2	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [4; 8; 10; 11]
<i>Змістовий модуль 2.</i> Особливості проведення аналізу ефективності фінансово-господарської діяльності	<i>Завдання 7.</i> Проведення аналізу кредитоспроможності підприємства	2	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [5 – 7; 10; 12]
	<i>Завдання 8.</i> Проведення аналізу ефективності використання капіталу	2	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [5 – 7; 10; 12]
	<i>Завдання 9.</i> Проведення аналізу ділової активності підприємства	2	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [5 – 7; 10; 11]
	<i>Завдання 10.</i> Проведення аналізу інвестиційної привабливості підприємства	2	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [8 – 10; 12]
	<i>Завдання 11.</i> Прогнозування фінансових результатів діяльності підприємства	2	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [5 – 7; 10]
	<i>Завдання 12.</i> Проведення оцінювання виробничо-фінансового левериджу	2	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [5 – 7; 10; 12]
	<i>Завдання 13.</i> Проведення аналізу ймовірності банкрутства підприємства Колоквіум	2	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [5 – 7; 11]
	<i>Завдання 14.</i> Проведення аналізу фінансового ризику підприємства	2	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [5 – 7; 10; 12]
Разом годин за змістовими модулями		28	

5.1. Приклади типових практичних завдань

Змістовий модуль 1

Теоретико-методичні основи проведення аналізу фінансового стану підприємства

Тема 2. Загальна оцінка фінансового стану підприємства

Виконайте рейтингове оцінювання фінансового стану підприємства протягом 2010 – 2013 років.

Зробіть порівняльний аналіз динамічних тенденцій рівнів фінансового стану підприємства.

Оцінювання рівня фінансового стану необхідно виконувати за допомогою методики рейтингового оцінювання на основі сформованої системи показників, які характеризують ліквідність, фінансову стійкість, платоспроможність та інвестиційну привабливість підприємства (табл. 5.2).

Таблиця 5.2

Система показників для проведення рейтингового оцінювання фінансового стану підприємства

Показник	Розрахункова формула	Сутність показника	Нормативні значення
1	2	3	4
Коефіцієнт автономії	$K_A = \frac{BK}{VB}$ де BK – власний капітал; VB – валюта балансу	Характеризує незалежність від позикових коштів. Показує частку коштів у загальній сумі всіх коштів підприємства	> 0,5
Коефіцієнт покриття	$K_P = \frac{OA}{PZ}$ де OA – оборотні активи; ПЗ – поточні зобов'язання та забезпечення	Дає можливість установити, чи досить ліквідних активів для погашення мобільних пасивів	2,0 – 2,5
Коефіцієнт термінової (швидкої) ліквідності	$K_{TL} = \frac{OA - Z}{PZ}$ де Z – запаси; ПЗ – поточні зобов'язання та забезпечення	Допомагає оцінити можливість погашення підприємством короткотермінових зобов'язань	≥ 1
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K_{AL} = \frac{GK}{PZ}$ де GK – гроші та їх еквіваленти	Показує, яку частину короткострокової заборгованості підприємства може погасити найближчим часом за рахунок наявних грошових коштів	0,2 – 0,5

Закінчення табл. 5.2

1	2	3	4
Рентабельність активів	$P_A = \frac{ЧП}{A} 100$ де ЧП – чистий прибуток; А – активи підприємства	Характеризує ефективність використання всього майна підприємства	Зростання
Рентабельність власного капіталу	$P_A = \frac{ЧП}{ВК} 100$	Характеризує ефективність використання вкладеного в підприємство власного капіталу	Зростання
Коефіцієнт фінансової стійкості	$K_{\text{ФС}} = \frac{ВК + Д}{ВБ} 100,$ де Д – довгострокові кредити і позики	Показує, яка частина активу фінансується за рахунок стійких джерел	Зростання
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	$K_B = \frac{ВOK}{OA},$ де ВOK – власний оборотний капітал (власний капітал – необоротні активи)	Характеризує наявність у підприємства власних оборотних коштів, необхідних для його фінансової стабільності	$\geq 0,1$
Коефіцієнт поточних зобов'язань	$K_{\text{ПЗ}} = \frac{ПЗ}{ПЗ + ДЗ},$ де ПЗ – поточні зобов'язання; ДЗ – довгострокові зобов'язання	Визначає питому вагу поточних зобов'язань у загальній сумі джерел формування запасів	$> 0,5$
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	$K_{\text{ДЗ}} = \frac{ДЗ}{ПЗ + ДЗ}$	Визначає частину довгострокових зобов'язань у загальній сумі джерел формування запасів	$< 0,2$

Нормативні значення для виконання рейтингового оцінювання фінансового стану підприємства наведено в табл. 5.3.

Залежно від конкретного значення показника можна судити про високий, середній або кризовий рівень фінансового стану підприємства. Очевидно, що найвищого ступеня фінансового стану досягають за умови, що вся система показників перебуває в допустимих межах своїх нормативних значень, а порогові значення одного показника досягають не за рахунок інших.

**Нормативні значення для проведення рейтингового оцінювання
фінансового стану підприємства**

№ п/п	Показник	Високий рівень фінансового стану	Середній рівень фінансового стану	Кризовий рівень фінансового стану
1	Коефіцієнт автономії	> 0,5	0,3 – 0,5	< 0,3
2	Коефіцієнт покриття	> 2,0	1,0 – 2,0	< 1,0
3	Коефіцієнт термінової ліквідності	> 0,8	0,4 – 0,8	< 0,4
4	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	> 0,2	0,1 – 0,2	< 0,1
5	Рентабельність активів	> 0,1	0,05 – 0,1	< 0,05
6	Рентабельність власного капіталу	> 0,15	0,1 – 0,15	< 0,1
7	Коефіцієнт фінансової стійкості	>1,0	0,5 – 1,0	< 0,5
8	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	> 0,25	0,10 – 0,25	< 0,10
9	Коефіцієнт поточних зобов'язань	> 0,5	0,3 – 0,5	< 0,3
10	Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	< 0,2	0,2 – 0,4	> 0,4

За межами значень порогових показників підприємство втрачає здатність до стійкості, динамічного саморозвитку, конкурентоспроможності на зовнішніх і внутрішніх ринках, ризикує стати об'єктом поглинання внаслідок зниження рівня фінансового стану підприємства.

**Змістовий модуль 2
Особливості проведення аналізу ефективності
фінансово-господарської діяльності**

Тема 10. Короткостроковий прогноз фінансового стану підприємства

Рівень 1.

Динамічний ряд виручки від реалізації продукції зобразимо у вигляді мультиплікативної моделі декомпозиції динамічного ряду:

$$Y = T \cdot C \cdot S \cdot R, \quad (1)$$

де Y – виручка від реалізації продукції (млн грн);

C – циклічна складова;

S – сезонна складова;

R – випадкова складова.

Алгоритм оцінювання кожної складової динамічного ряду на прикладі динаміки виручки від реалізації продукції має такі етапи.

1. Визначення центрованої ковзкої середньої (СМА) величини (лаг 2 періоди), яка включає в себе еволюторну тенденцію (або тренд). Тренд визначають лінійною залежністю:

$$T = a + bx, \quad (2)$$

де a, b – параметри лінійної залежності;

x – порядковий номер відповідного кварталу.

2. Виокремлення тренду та розрахунок параметрів лінійної залежності за допомогою методу найменших квадратів на основі системи нормальних рівнянь.

3. Оцінювання значень циклічної складової:

$$C = \frac{CMA}{T}. \quad (3)$$

Зобразіть значення циклічної складової, що буде вказувати на тенденцію зменшення (збільшення) виручки від реалізації продукції за аналізований часовий період, пов'язані із впливом економічних циклів (спадання або зростання економічних показників).

Рівень 2.

4. Визначення сукупного впливу сезонної та випадкової складових на динаміку виручки від реалізації продукції.

Позначимо цей вплив через змінну, яку називають коефіцієнтом зміни виручки від реалізації продукції (K), який дорівнює добутку ($S \cdot R$).

5. Розрахуйте модифіковане середнє значення (M):

$$M = \frac{\sum K_i}{n}, \quad (4)$$

де n – кількість елементів у кожній колонці, за винятком мінімального та максимального елементів.

Визначте випадкову складову R:

$$R = \frac{S \cdot R}{S}, \quad (5)$$

де $S \cdot R$ – коефіцієнт зміни виручки від реалізації продукції;
S – сезонна складова (модифіковане середнє).

Рівень 3.

6. Визначте можливі прогностні значення на 2015 – 2016 рр. за кварталами на основі трендових значень. Для визначення сезонної складової формується табл. 5.4.

Таблиця 5.4

Визначення сезонної складової та сезонного індексу

Періоди	1	2	3	4
2008				
....				
2014				
S (M)				
Сезонний індекс				

Необхідно визначити прогностні значення на основі трендової, циклічної та сезонної складових, що є одним із найважливіших етапів побудови мультиплікативної моделі декомпозиції динамічного ряду.

Визначте можливі прогностні значення на 2015 – 2016 рр. за кварталами на основі трендових значень. Визначення можливих прогностних значень на 2015 – 2016 рр. на основі трендових значень та значень сезонної складової. Визначте можливі прогностні значення на 2015 – 2016 рр. на основі трендових значень, значень сезонної та циклічної складових.

6. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 70 % (102 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (144 годин). СРС включає: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних, семінарських, лабораторних занять; підготовку до виступу на семінарських заняттях; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; виконання індивідуальних завдань (розв'язання розрахункових задач) із вивченої теми; написання есе на задану проблематику; пошук (підбір) та огляд літературних джерел із заданої проблематики дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовку до модульного контролю (колоквіуму).

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів із вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки, статистичними матеріалами. Основні види самостійної роботи, запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань із навчальної дисципліни, наведені в табл. 6.1.

Таблиця 6.1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1				
Теоретико-методичні основи проведення аналізу фінансового стану підприємства				
<i>Тема 1.</i> Теоретичні основи фінансового аналізу	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Історія виникнення навчальної дисципліни "Фінансовий аналіз"	12	Презентація результатів	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [4; 8; 9; 11]
<i>Тема 2.</i> Загальна оцінка фінансового стану підприємства	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Порівняльна характеристика вітчизняних та зарубіжних форм фінансової звітності підприємства	6	Презентація результатів	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [4; 8; 9; 12]

1	2	3	4	5
<i>Тема 3.</i> Аналіз фінансової стійкості підприємства	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, підготовка до контрольної роботи. Експрес-оцінка фінансового стану підприємства	6	Презентація результатів	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [4; 8; 11]
<i>Тема 4.</i> Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства	Пошук, підбір та огляд літературних джерел із заданої тематики	5	Презентація результатів	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [4; 8; 9; 11]
<i>Тема 5.</i> Аналіз грошових потоків	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	7	Презентація результатів	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [8; 9; 12]
Усього за змістовим модулем 1		36		
Змістовий модуль 2 Особливості проведення аналізу ефективності фінансово-господарської діяльності				
<i>Тема 6.</i> Аналіз ефективності використання капіталу	Пошук, підбір та огляд літературних джерел із заданої тематики. Особливості формування системи показників для проведення аналізу ефективності використання капіталу	8	Презентація результатів	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [5 – 7; 11]
<i>Тема 7.</i> Аналіз кредитоспроможності підприємства	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	8	Презентація результатів	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [8 – 10; 12]
<i>Тема 8.</i> Оцінювання виробничо-фінансового левериджу	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	8	Презентація результатів	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [5 – 7; 12]
<i>Тема 9.</i> Аналіз ділової активності та інвестиційної привабливості підприємства	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	8	Презентація результатів	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [5 – 7; 10]
<i>Тема 10.</i> Короткостроковий прогноз фінансового стану підприємства	Пошук, підбір та огляд літературних джерел із заданої тематики. Підготовка до практичного заняття	9	Експрес-опитування	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [5 – 7; 10]

1	2	3	4	5
Тема 11. Аналіз фінансового стану неплатоспроможних підприємств та запобігання їх банкрутству	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	18	Презентація результатів	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [5 – 7; 10]
Тема 12. Кількісне оцінювання підприємницьких ризиків	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	7	Презентація результатів	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [5 – 7; 10]
Усього за змістовим модулем 2		66		
Усього		102		

6.1. Контрольні запитання для самодіагностики

Тема 1. Теоретичні основи фінансового аналізу

1. Місце і роль фінансового аналізу в інформаційній системі управління підприємством.
2. Предмет, зміст, завдання та принципи фінансового аналізу.
3. Види фінансового аналізу та основи їх класифікації.
4. Різниця між аналізом фінансового стану і фінансовим аналізом.
5. Особливості застосування прийому порівняння в економічних дослідженнях.
6. Інтеграція застосування способів моделювання та економіко-математичних методів у сучасних інформаційних системах управління виробництвом на підприємстві.

Тема 2. Загальна оцінка фінансового стану підприємства

1. Охарактеризуйте вплив інфляції на валюту балансу.
2. Дайте характеристику проведення аналізу показників, що характеризують ефективність використання необоротних активів.
3. Дайте характеристику проведення аналізу ефективності використання оборотного капіталу.
4. Наведіть відмінності рейтингової від інтегральної оцінки фінансового стану підприємства.

Тема 3. Аналіз фінансової стійкості підприємства

1. Охарактеризуйте виявлення латентних факторів фінансової стійкості підприємства.

2. Сформууйте систему показників для проведення оцінювання та аналізу фінансової стійкості підприємства.

3. Дайте характеристику використання графічного способу для визначення рівня фінансової стійкості підприємства.

Тема 4. Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства

1. Наведіть технологію розрахунків показників ліквідності та методи їх оцінювання.

2. Наведіть особливості проведення аналізу основних показників, що характеризують платоспроможність.

3. Охарактеризуйте особливості проведення оцінювання платоспроможності за коефіцієнтами і методики їх розрахунків.

4. Дайте характеристику процесам оцінювання довгострокової платоспроможності підприємств.

5. Охарактеризуйте особливості відновлення платоспроможності підприємства.

Тема 5. Аналіз грошових потоків

1. Доповніть класифікацію грошових потоків підприємства

2. Як сформуувати оптимальний обсяг грошових потоків підприємства?

3. Дайте характеристику факторного аналізу грошових коштів підприємства.

Тема 6. Аналіз ефективності використання капіталу

1. Назвіть головний критерій оцінювання доцільності одержання кредитів.

2. Розкрийте взаємозв'язок використання кредитів та власних фінансових ресурсів підприємства.

3. Наведіть особливості проведення аналізу оборотності кредиторської заборгованості підприємства.

Тема 7. Аналіз кредитоспроможності підприємства

1. Виконайте порівняльну оцінку вітчизняних та зарубіжних класифікацій категорій кредитних операцій.

2. Наведіть основні відмінності під час подання документів на отримання довгострокових та короткострокових кредитів.

Тема 8. Оцінювання виробничо-фінансового левериджу

1. Розкрийте особливості оцінювання запасу фінансової стійкості.

2. Розкрийте особливості оцінювання операційного левериджу.

Тема 9. Аналіз ділової активності та інвестиційної привабливості підприємства

1. Як, на вашу думку, мають співвідноситись темпи зростання активів, виручки та прибутку для нарощування ділової активності?
2. Які показники в першу чергу буде аналізувати потенційний інвестор?

Тема 10. Короткостроковий прогноз фінансового стану підприємства

1. Наведіть основні відмінності евристичних та екстраполяційних методів.
2. Перерахуйте основні складові мультиплікативної моделі декомпозиції динамічного ряду результативного показника.

Тема 11. Аналіз фінансового стану неплатоспроможних підприємств та запобігання їх банкрутству

1. Наведіть етапи проведення арбітражного процесу за порушення справи про банкрутство підприємства.
2. Наведіть відмінності скорингових та інтегральних моделей оцінювання ймовірності банкрутства підприємства.

Тема 12. Стратегічний аналіз фінансового ризику та напрями його зниження

1. Дайте характеристику стратегії уникнення ризику.
2. Дайте характеристику стратегії утримання від ризику.

7. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, винесених на поточний контроль тощо.

Індивідуально-консультативну роботу з теоретичної частини дисципліни проводять у формі:

- 1) індивідуальних консультацій (запитання – відповідь щодо проблемних питань теоретичного матеріалу дисципліни);
- 2) групових консультацій (розгляд типових прикладів, практика впровадження та використання нових методів та методик для проведення фінансового аналізу).

Індивідуально-консультативна робота з практичної частини дисципліни проводиться у вигляді:

1) індивідуальних консультацій (розгляд практичних завдань, щодо яких виникли запитання);

2) групових консультацій (розгляд практичних ситуацій, які потребують колективного обговорення).

Індивідуально-консультативна робота для комплексного оцінювання засвоєння програмного матеріалу проводиться у формі індивідуального захисту самостійних завдань.

8. Методи навчання

У процесі викладання даної навчальної дисципліни для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як: лекції проблемного характеру, міні-лекції та робота в малих групах.

Лекція проблемного характеру з питання "Критерії оцінювання фінансового стану позичальника" за темою № 7 "Аналіз кредитоспроможності підприємства". Під час лекції проблемного характеру розглядають проблемні питання "Суб'єктивні чинники, що характеризують позичальника", "Порівняльне оцінювання вітчизняних та зарубіжних класифікацій категорій кредитних операцій".

Міні-лекція з питання "Якісні та кількісні методи прогнозування фінансового стану підприємства" за темою № 10 "Короткостроковий прогноз фінансового стану підприємства". У процесі проведення цієї міні-лекції викладається зі значною ємністю матеріал класифікації динамічних прогнозних економіко-математичних моделей та методів експертного оцінювання, які можна використовувати для аналітичного забезпечення прогнозування рівня фінансового стану підприємства.

У процесі використання такого універсального інструменту як кластерний аналіз (тема 2) виконують роботу в малих групах із метою дослідження кожною групою студентів діяльності окремого підприємства та їх подальшої кластеризації. Після проведення кластеризації підприємств за рівнем їх фінансового стану виконують презентацію роботи в малих групах. Розподіл балів за формами та методами навчання наведено в додатку Б.

9. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у студентів ураховує види занять, які згідно з програмою навчальної

дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять та оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту складати іспит, – 35 балів);

модульний контроль, що здійснюється, ураховуючи поточний контроль за відповідний змістовий модуль, і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводять у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Поточний контроль із даної навчальної дисципліни проводять у таких формах: активна робота на лекційних заняттях; активна участь у виконанні практичних завдань; перевірка есе на задану тематику; проведення поточного тестування; проведення письмової контрольної роботи; експрес-опитування.

Модульний контроль із даної навчальної дисципліни проводять у формі колоквиуму. **Колоквиум** – це форма перевірки й оцінювання знань студентів у системі освіти у вищих навчальних закладах. Проводять як проміжний міні-екзамен із ініціативи викладача.

Підсумковий/семестровий контроль проводять у формі семестрового екзамену. **Семестрові екзамени** – форма оцінювання підсумкового засвоєння студентами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводять як контрольний захід.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час практичних занять здійснюються за накопичувальною 100-бальною системою за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу з навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

уміння поєднувати теорію з практикою в процесі розгляду виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

арифметична правильність виконання практичних завдань.

Письмова контрольна робота проводиться 2 рази на семестр та включає практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів. Загальними критеріями, за якими здійснюють оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, уміння систематизувати знання з окремих тем, уміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, уміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та опрацювання, самореалізація на практичних заняттях.

Критеріями оцінювання есе є: здатність проводити критичне та незалежне оцінювання певних проблемних питань; вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції щодо певного проблемного питання; застосування аналітичних підходів; якість і чіткість викладення міркувань; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми; самостійність виконання роботи.

Порядок підсумкового контролю з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль за знаннями та компетентностями студентів із навчальної дисципліни здійснюють на підставі проведення семестрового екзамену. Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни й передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей (див. табл. 2.1).

Кожен екзаменаційний білет складається із 4 практичних ситуацій, які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента й рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Екзаменаційний білет включає одне стереотипне, два діагностичних та одне евристичне завдання, які оцінюють відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Студент **не може бути допущений** до складання екзамену, якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного та модульного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, у сумі не досягла 35 балів.

Студента слід **уважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і виставляється у відповідній графі *екзаменаційної "Відомості обліку успішності"*.

Підсумкову оцінку з навчальної дисципліни розраховують ураховуючи бали, отримані під час екзамену, та бали, отримані під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: *60 і більше балів – зараховано, 59 і менше балів – не зараховано* та заноситься у *залікову "Відомість обліку успішності"* навчальної дисципліни. У разі отримання менше 60 балів студент обов'язково складає залік після закінчення екзаменаційної сесії у встановлений деканом факультету термін, але не пізніше ніж за два тижні після початку семестру. У разі повторного отримання менш ніж 60 балів декан факультету призначає комісію у складі трьох викладачів на чолі із завідувачем кафедри та визначає термін перескладання заліку, після чого ухвалюють рішення відповідно до чинного законодавства: "зараховано" – студент продовжує навчання за графіком навчального процесу, а якщо "не зараховано", тоді декан факультету пропонує студенту повторне вивчення навчальної дисципліни протягом наступного навчального періоду самостійно.

Зразок екзаменаційного білета

Форма № Н-5.05

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Освітньо-кваліфікаційний рівень "магістр"
Напрямок підготовки: "Облік і аудит". Семестр 1-М
Навчальна дисципліна "Фінансовий аналіз"

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Завдання 1 (стереотипне). Визначити та проаналізувати динаміку показників, що характеризують фінансову стійкість підприємства (за

даними табл. 9.1). Розробити пропозиції щодо підвищення фінансової стійкості підприємства.

Таблиця 9.1

Вихідні дані для аналізу фінансової стійкості підприємства

Показники	На початок року	На кінець року	Абсолютне відхилення
Власний капітал, тис. грн	2 850	4 350	визначити
Довгострокові зобов'язання, тис. грн	290	340	визначити
Поточні зобов'язання, тис. грн	3 100	3 200	визначити
Коефіцієнт фінансової незалежності	визначити	визначити	визначити
Коефіцієнт фінансового ризику	визначити	визначити	визначити
Коефіцієнт фінансової стійкості	визначити	визначити	визначити
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	визначити	визначити	визначити

Завдання 2 (діагностичне). Заповнити таблицю, визначити тип фінансової стійкості підприємства та охарактеризувати його. Указати можливі напрями підвищення фінансової стійкості підприємства. Вихідні дані наведені в табл. 9.2.

Таблиця 9.2

Вихідні дані для аналізу фінансової стійкості підприємства

Показники	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного року, тис. грн	Відхилення	
			абсолютне, тис. грн	відносне, %
1	2	3	4	5
Власний капітал	13 100	12 700		
Необоротні активи	11 900	12 100		
Наявність власних оборотних коштів				
Довгострокові зобов'язання	1 100	1 200		
Наявність власних оборотних коштів та довгострокових залучених джерел фінансування				
Поточні зобов'язання	2 500	2 800		
Загальна сума джерел формування запасів				
Загальна величина запасів підприємства	320	450		
Надлишок (+), нестача (-) власних оборотних коштів для формування запасів				

1	2	3	4	5
Надлишок (+), нестача (-) власних оборотних коштів та довгострокових залучених джерел фінансування для формування запасів				
Надлишок (+), нестача (-) власних і позикових коштів для формування запасів				

Завдання 3 (діагностичне). Зробити висновок про зміни показників оборотності на підприємстві та шляхи їх прискорення. Для цього слід проаналізувати за два роки показники оборотності активів, власного капіталу, дебіторської заборгованості і запасів готової продукції за даними табл. Чиста виручка від реалізації продукції підприємства у минулому році склала 23 560 тис. грн, а у звітному – 25 480 тис. грн. Вихідні дані для аналізу наведені в табл. 9.3.

Таблиця 9.3

Вихідні дані для аналізу показників оборотності

Показники	Минулий рік		Звітний рік	
	на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року
Підсумок активу балансу	135 450	141 650	141 650	148 730
Підсумок першого розділу пасиву балансу	12 135	13 145	13 145	15 285
Дебіторська заборгованість	3 140	3 420	3 420	3 105
Запаси готової продукції	1 130	1 145	1 145	1 185

Завдання 4 (евристичне). Необхідно виявити латентні фактори фінансової діяльності підприємства.

Для виявлення латентних факторів необхідно виконати факторний аналіз за допомогою пакету прикладних програм "Statgraphics Plus 5.1".

Систему показників виявлення латентних факторів на основі виконання факторного аналізу наведено в табл. 9.4.

Таблиця 9.4

Система показників виявлення латентних факторів фінансової діяльності на основі виконання факторного аналізу

Період часу	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	X_9
1 півріччя 2009	0,804	0,196	0,243	1,421	1,096	0,001	0,251	0,002	-0,041
2 півріччя 2009	0,828	0,172	0,208	1,404	1,171	0,001	0,136	-0,096	0,112
1 півріччя 2010	0,763	0,232	0,302	1,237	1,042	0,000	0,181	-0,039	-0,078
2 півріччя 2010	0,752	0,243	0,322	1,454	1,285	0,000	0,181	-0,039	-0,078
1 півріччя 2011	0,697	0,303	0,434	1,576	1,243	0,000	-0,008	-0,196	0,244
2 півріччя 2011	0,763	0,237	0,311	1,831	1,451	0,001	0,081	0,142	0,140
1 півріччя 2012	0,683	0,317	0,464	1,701	1,402	0,003	0,115	0,060	0,059
2 півріччя 2012	0,673	0,327	0,487	1,694	1,401	0,005	0,116	0,060	0,059
1 півріччя 2013	0,908	0,092	0,101	8,745	6,964	2,023	0,419	0,325	0,245
2 півріччя 2013	0,860	0,140	0,163	5,824	4,698	1,202	0,385	0,223	0,147

Затверджено на засіданні
кафедри економічного аналізу ХНЕУ ім. С. Кузнеця.
Протокол № ___ від "___" _____ 20___ р.

Зав. кафедри _____ Екзаменатор _____
(підпис) (підпис)

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за виконання всіх завдань, округлених до цілого числа за правилами математики.

Алгоритм вирішення кожного завдання включає окремі етапи, які відрізняються за складністю, трудомісткістю та значенням для вирішення

завдання. Тому окремі завдання та етапи їх розв'язання оцінюють відокремлено один від одного таким чином:

завдання 1 (5 балів), із яких 1 бал за правильність арифметичних розрахунків, 1 бал за правильність підбраної формули або методу, 2 бали за правильну послідовність виконання завдання, 1 бал за глибину наданих висновків;

завдання 2 (10 балів), із яких 2 бали за правильність арифметичних розрахунків, 5 балів за правильність підбраної формули або методу, 1 бал за глибину наданих висновків, 2 бали за правильну послідовність виконання завдання;

завдання 3 (10 балів), із яких 2 бали за правильність арифметичних розрахунків, 5 балів за правильність підбраної формули або методу, 1 бал за глибину наданих висновків, 2 бали за правильну послідовність виконання завдання;

завдання 4 (15 балів), із яких 2 бали за правильність арифметичних розрахунків, 7 балів за правильність підбраної формули або методу, 1 бал за глибину наданих висновків, 2 бали за правильну послідовність виконання завдання, 3 бали за правильно підібраний альтернативний метод вирішення завдання.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 10.1.

Таблиця 10.1

Розподіл балів за темами

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2							40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
9	3,55	3,45	3,55	5,45	3,55	3,45	3,45	3,35	10,5	5,35	5,35		
Колоквіум													

Примітка. T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 10.2.

Таблиця 10.2

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля			Лекційні заняття	Практичні заняття	ДЗ	Перевірка есе	Експрес-опитування	Письмова контрольна робота	Колоквіум	Усього
ЗМ1	Тема 1	1 тиждень	0,5	3,0	0,3	-	-	-	-	3,8
		2 тиждень	-	3,0	0,2	-	2,0	-	-	5,2
	Тема 2, 3	3 тиждень	0,5	3,0	0,3	-	-	-	-	3,8
	Тема 2, 3	4 тиждень	-	3,0	0,2	-	-	-	-	3,2
	Тема 4, 5	5 тиждень	0,5	3,0	0,3	-	-	-	-	3,8
	Тема 4, 5	6 тиждень	-	3,0	0,2	-	-	2,0	-	5,2
ЗМ2	Тема 6, 7	7 тиждень	0,5	3,0	0,3	-	-	-	-	3,8
	Тема 6, 7	8 тиждень	-	3,0	0,2	-	-	-	-	3,2
	Тема 8, 9	9 тиждень	0,3	3,0	0,3	-	-	-	-	3,6
	Тема 8, 9	10 тиждень	-	3,0	0,2	-	-	-	-	3,2
	Тема 10	11 тиждень	0,2	3,0	0,2	-	2,0	-	-	5,4
	Тема 10	12 тиждень	-	3,0	0,1	-	-	2,0	-	5,1
	Тема 11, 12	13 тиждень	0,5	3,0	0,1	-	-	-	2,0	5,6
	Тема 11, 12	14 тиждень	-	3,0	0,1	2,0	-	-	-	5,1
Усього			3,0	42	3,0	2,0	4,0	4,0	20	60

Підсумкову оцінку з навчальної дисципліни визначають відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 10.3).

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Таблиця 10.3

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Технологічна карта накопичувальних рейтингових балів і система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведені в додатку В.

11. Рекомендована література

11.1. Основна

1. Крамаренко Г. О. Фінансовий аналіз: підручник / Г. О. Крамаренко, О. Є. Чорна. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 392 с.
2. Литвин Б. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Б. М. Литвин, М. В. Стельмах. – К. : Хай-Тек Прес, 2008. – 336 с.
3. Подольська В. О. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / В. О. Подольська, О. В. Яріш. – К. : ЦНЛ, 2007. – 488 с.

11.2. Додаткова

4. Боровиков В. STATISTICA. Искусство анализа данных на компьютере: для профессионалов / В. Боровиков. – 2-е изд. – СПб. : Питер, 2003. – 688 с.

5. Иваненко В. В. Финансовый анализ : учеб. пособ / В. В. Иваненко. – 2-е изд. – Х. : ИД "ИНЖЕК", 2003. – 176 с.
6. Куліков П. М. Економіко-математичне моделювання фінансового стану підприємства : навч. посіб. / П. М. Куліков, Г. А. Іващенко. – Х. : ВД "ИНЖЕК", 2009. – 152 с.
7. Маргасова В. Г. Фінансові ризики функціонування системи менеджменту акціонерних товариств / В. Г. Маргасова // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 1. – С. 136–142.
8. Отенко І. П. Аналіз та оцінка стратегічного потенціалу підприємства : наукове видання / І. П. Отенко, Л. М. Малярець, Г. А. Іващенко. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2007. – 208 с.
9. Отенко І. П. Економічна безпека підприємства : навч. посіб. / І. П. Отенко, Г. А. Іващенко, Д. К. Воронков. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 252 с. (Укр. мов.)
10. Полтавська Є. О. Конкурентний аналіз : навч. посіб. / Є. О. Полтавська, Г. А. Іващенко, П. М. Куліков. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. – 200 с.
11. Тарасенко С. В. Ризики інвестиційної привабливості : монографія / С. В. Тарасенко. – Л. : Манускрипт, 2011. – 246 с.
12. Хлістунова Н. В. Фінансові ризики і платоспроможність підприємств / Н. В. Хлістунова // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – № 7. – С. 63–68.

Додатки

Додаток А
Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Економічний аналіз" за Національною рамкою кваліфікацій України

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу					
Організація послідовності етапів проведення економічного аналізу	Сутність поняття економічного аналізу	Знання категоріального апарату економічного аналізу та основних етапів організації проведення економічного аналізу	Визначати фактори, резерви та показники економічного аналізу	Презентувати результати організації проведення економічного аналізу	Відповідальність за правильність визначення факторів, резервів та показників економічного аналізу
Тема 2. Метод і методичні прийоми економічного аналізу					
Ідентифікувати методичні прийоми економічного аналізу та визначати сфери їх застосування	Класифікація традиційних прийомів економічного аналізу	Класифікація методів та прийомів економічного аналізу	Використовувати методи економічного аналізу в кожній конкретній ситуації, яка склалася на підприємстві	Презентувати результати використання методів та прийомів економічного аналізу	Відповідальність за точність і коректність обраного методу або прийому економічного аналізу
Тема 3. Види економічного аналізу та його інформаційне забезпечення					
Визначати види економічного аналізу та перевіряти адекватність його інформаційного забезпечення	Визначати форми фінансової звітності підприємства	Знання видів економічного аналізу	Обирати інформаційне забезпечення для кожного виду економічного аналізу	Презентувати форми фінансової та статистичної звітності	Відповісти за коректність інформаційного забезпечення економічного аналізу

1	2	3	4	5	6
Тема 4. Аналіз фінансового стану підприємства					
Формувати напрями підвищення рівня фінансового стану підприємства	Визначати тип фінансової стійкості підприємства	Знання методик аналізу фінансової стійкості, ділової активності, ліквідності та платоспроможності підприємства	Проводити оцінку та аналіз фінансової стійкості, ділової активності, ліквідності та платоспроможності підприємства	Презентувати результати аналізу фінансового стану підприємства	Відповісти за коректність проведеного аналізу фінансового стану підприємства
Тема 5. Аналіз прибутку і рентабельності					
Проводити аналіз прибутку і рентабельності	Визначати чистий прибуток підприємства	Знання основних етапів методики факторного аналізу валового прибутку	Проводити аналіз фінансових результатів підприємства	Презентувати результати аналізу прибутку і рентабельності	Відповісти за коректність проведеного аналізу прибутку і рентабельності
Тема 6. Аналіз виробництва і реалізації продукції, робіт і послуг					
Виявляти резерви виробництва і реалізації продукції, робіт і послуг	Основні етапи проведення аналізу виробництва і реалізації продукції, робіт і послуг	Знання особливостей проведення аналізу виробництва і реалізації продукції, робіт і послуг	Обирати методику проведення аналізу виробництва і реалізації продукції, робіт і послуг	Презентувати результати аналізу виробництва і реалізації продукції, робіт і послуг	Відповісти за точність і коректність проведеного аналізу виробництва і реалізації продукції, робіт і послуг
Тема 7. Аналіз використання трудових ресурсів і витрат на оплату праці					
Проводити аналіз використання трудових ресурсів і витрат на оплату праці	Визначення ключових показників використання трудових ресурсів	Знання методичних основ розрахунку витрат на оплату праці	Обирати метод для проведення аналізу використання трудових ресурсів і витрат на оплату праці	Презентувати результати проведеного аналізу використання трудових ресурсів і витрат на оплату праці	Відповісти за точність і коректність проведеного аналізу використання трудових ресурсів і витрат на оплату праці

1	2	3	4	5	6
Тема 8. Аналіз довгострокових активів підприємства					
Проводити аналіз довгострокових активів підприємства	Визначення етапів аналізу довгострокових активів підприємства	Знання методів проведення аналізу довгострокових активів підприємства	Обирати методику проведення аналізу довгострокових активів підприємства	Презентувати результати проведення аналізу довгострокових активів підприємства	Відповісти за точність і коректність проведеного аналізу довгострокових активів підприємства
Тема 9. Аналіз матеріальних ресурсів та ефективності їх використання					
Підвищення рівня ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства	Поняття "матеріаловіддача" та "матеріалоємність"	Знання основних етапів проведення аналізу матеріальних ресурсів та ефективності їх використання	Обирати методи та показники для проведення аналізу матеріальних ресурсів та ефективності їх використання	Презентувати результати проведеного аналізу матеріальних ресурсів та ефективності їх використання	Відповідальність за точність і коректність проведеного аналізу матеріальних ресурсів та ефективності їх використання
Тема 10. Аналіз витрат на виробництво і собівартості продукції					
Виявляти резерви зниження витрат на виробництво і собівартості продукції	Класифікація витрат	Знання методичних основ аналізу витрат на виробництво і собівартості продукції	Обґрунтовувати вибір методу для проведення аналізу витрат на виробництво і собівартості продукції	Презентувати результати проведеного аналізу витрат на виробництво і собівартості продукції	Відповідальність за точність і коректність проведеного аналізу витрат на виробництво і собівартості продукції

Таблиця Б.1

Розподіл балів за формами та методами навчання

Теми змістового модуля		лекції	практичні	ДЗ	Есе, статті	доповідь	опитування	поточні КР	КОЛОКВІУМ	Σ
ЗМ 1	1. Теоретичні основи фінансового аналізу	0,5	6	0,5	-	-	2	-	-	9
	2. Загальна оцінка фінансового стану підприємства	0,25	3	0,3	-	-	-	-	-	3,55
	3. Аналіз фінансової стійкості підприємства	0,25	3	0,2	-	-	-	-	-	3,45
	4. Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства	0,25	3	0,3	-	-	-	-	-	3,55
	5. Аналіз грошових потоків	0,25	3	0,2	-	-	-	2	-	5,45
ЗМ2	6. Аналіз ефективності використання капіталу	0,25	3	0,3	-	-	-	-	-	3,55
	7. Аналіз кредитоспроможності підприємства	0,25	3	0,2	-	-	-	-	-	3,45
	8. Оцінювання виробничо-фінансового левериджу	0,15	3	0,3	-	-	-	-	-	3,45
	9. Аналіз ділової активності та інвестиційної привабливості підприємства	0,15	3	0,2	-	-	-	-	-	3,35
	10. Короткостроковий прогноз фінансового стану підприємства	0,2	6	0,3	-	-	2	2	-	10,5
	11. Аналіз фінансового стану неплатоспроможних підприємств та запобігання їх банкрутству	0,25	3	0,1	-	-	-	-	2	5,35
	12. Стратегічний аналіз фінансового ризику та напрями його зменшення	0,25	3	0,1	2	-	-	-	-	5,35
Σ		3,4	4,8	9,3	10	2	10	10	6	60

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. С.Кузнеця
Кафедра економічного аналізу

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА
накопичувальних рейтингових балів
із навчальної дисципліни
"ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ"

для студентів
факультету: **Обліку і аудиту**
спеціальності: **8.03050901 "Облік і аудит"**
1 м курсу груп: 4

2014/2015 навчальний рік **I** семестр
Загальний обсяг годин
за робочим навчальним планом: **144**
Форма підсумкового контролю: **іспит**

Лектори : к.е.н., доц. **Іващенко Г. А.**
Викладачі: к.е.н., доц. **Іващенко Г. А.**

Форми навчання		Навчальні тижні															Се- сія	Σ	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		17
Загальне учбове навантаження студента, години на тиждень																			
Аудиторні години	Лекції	2		2		2		2		2		2		2					14
	Практичні заняття	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2					28
	Лабораторні заняття																		
	Поточні консультації*	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к				
	Екзамен																		+
Аудиторні години		4	2	4	2	4	2	4	2	4	2	4	2	4	2				42
СРС	Вивчення теоретичного матеріалу	2	2	2	2	2	3	4	4	4	3	4	4	4	4				
	Виконання практичних завдань	4	4	4	4	3	4	4	4	4	5	5	5	5	3				
	Підготовка до екзамену																		
Самостійна робота		6	6	6	6	5	7	8	8	8	8	9	9	9	7				102
Загальний обсяг годин		10	8	10	8	9	9	12	10	12	10	13	11	13	9				144
Графік оцінювання, балів на тиждень																			
Методи контролю	Лекції	0,5		0,5		0,5		0,5		0,5		0,5		0,5					3
	Практичні заняття	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3				42
	Оцінка домашніх завдань, самостійної роботи	0,3	0,2	0,3	0,2	0,3	0,2	0,3	0,2	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1				
	Заняття (опитування) за темами		2									2							
	Есе (написання статті)													2					
	Презентації, доповіді						2						2						
	Поточні КР																		
	Колоквіуми													2					
	Екзамен																		40
ВСЬОГО балів на тиждень		3,8	5,2	3,8	3,2	3,8	5,2	3,8	3,2	3,6	3,2	5,4	5,1	5,6	5,1				40
НАКОПИЧЕННЯ балів		3,8	9	12,8	16	19,8	25	28,8	32	35,6	38,8	44,2	49,3	54,9	60				100

Затверджено на засіданні кафедри "28" __серпня__ 2014__р.

Протокол № __1__

Завідувач кафедри _____ - _____

І.П. Отенко

Продовження додатка В

Рейтинг-план навчальної дисципліни
(Система оцінювання рівня сформованості компетентності)

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Форми навчання		Рівень сформованості компетентностей			
					Форми контролю	Макс. бал		
1	2	3	4		5	6		
Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні основи проведення аналізу фінансового стану підприємства						60,00		
Управління підприємством на основі виявлених причин змін рівня фінансового стану підприємства	Організація послідовності етапів проведення фінансового аналізу	1	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Теоретичні основи фінансового аналізу	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Формування системи показників для оцінки та аналізу фінансового стану підприємства	Виконання практичного завдання	3
		СРС	6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, порівняльна характеристика вітчизняних та закордонних форм фінансової звітності підприємства	Перевірка домашніх завдань	0,3	
			2	Ауд.	2	Практичне заняття	Проведення порівняльного аналізу майнового стану вітчизняних підприємств	Виконання практичного завдання
		6			Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, науково-обґрунтований вибір методів фінансового аналізу	Проведення опитування за темами	2
		СРС	6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, науково-обґрунтований вибір методів фінансового аналізу	Перевірка домашніх завдань	0,2	
	3		Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Загальна оцінка фінансового стану підприємства. Тема 3. Аналіз фінансової стійкості підприємства	Робота на лекції	0,5
		2		Практичне заняття	Проведення рейтингової оцінки фінансового стану підприємства	Виконання практичного завдання	3	
	СРС	6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, експрес-оцінка фінансового стану підприємства	Перевірка домашніх завдань	0,3		
		4	Ауд.	2	Практичне заняття	Виявлення ключових факторів фінансової стійкості підприємства	Активна участь у виконанні практичних завдань	3
	6			Підготовка до занять	Підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	0,2	
	СРС	6	Підготовка до занять	Підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	0,2		
		5	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства. Тема 5. Аналіз грошових потоків	Робота на лекції	0,5
	2			Практичне заняття	Проведення аналізу платоспроможності та ліквідності підприємства	Виконання практичного завдання	3	
СРС	5	Підготовка до занять	Підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	0,3			
	6	Ауд.	2	Практичне заняття	Визначення типу фінансової стійкості підприємства. Поточна контрольна робота	Активна участь у виконанні практичних завдань	3	
2			Практичне заняття	Поточна контрольна робота	Поточна контрольна робота	2		
СРС	7	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	0,2			
	Змістовий модуль 2							
Особливості проведення аналізу ефективності фінансово-господарської діяльності								
Контроль за раціональністю формування тт. Використання капіталу підприємством	7	Ауд.	2	Лекція	Тема 6. Аналіз ефективності використання капіталу. Тема 7. Аналіз кредитоспроможності підприємства	Робота на лекції	0,5	
			2	Практичне заняття	Проведення аналізу кредитоспроможності підприємства	Виконання практичного завдання	3	
	СРС	8	Підготовка до занять	Особливості формування систем показників для проведення аналізу ефективності використання капіталу	Перевірка домашніх завдань	0,3		
		8	Ауд.	2	Практичне заняття	Проведення аналізу ефективності використання капіталу	Виконання практичного завдання	3

Закінчення додатка В

1	2	3		4		5	6	
здатність визначати основні напрями підвищення інвестиційної привабливості підприємства	9	CPC	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	0,2	
		Ауд.	2	Лекція	Тема 8. Оцінювання виробничо-фінансового левериджу. Тема 9. Аналіз ділової активності та інвестиційної привабливості підприємства	Робота на лекції	0,3	
			2	Практичне заняття	Проведення аналізу ділової активності підприємства	Виконання практичного завдання	3	
		CPC	7	Підготовка до занять	Підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	0,3	
	10	Ауд.	2	Практичне заняття	Проведення аналізу інвестиційної привабливості підприємства	Активна участь у виконанні практичних завдань	3	
		CPC	8	Підготовка до занять	Підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	0,2	
	11	Ауд.	2	Лекція	Тема 10. Короткостроковий прогноз фінансового стану підприємства	Робота на лекції	0,2	
			2	Практичне заняття	Прогнозування фінансових результатів діяльності підприємства	Виконання практичного завдання Опитування за темами	3 2	
		CPC	9	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	0,2	
	12	Ауд.	2	Практичне заняття	Проведення оцінки виробничо-фінансового левериджу	Виконання практичного завдання Поточна контрольна робота	3 2	
		CPC	9	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Підготовка до колоквиуму	Перевірка домашніх завдань	0,1	
	Визначення основних напрямів запобігання банкрутству та зниження фінансового ризику	13	Ауд.	2	Лекція	Тема 11. Аналіз фінансового стану неплатоспроможних підприємств та запобігання їх банкрутству. тема 12. Стратегічний аналіз фінансового ризику та напрями його зменшення	Робота на лекції	0,5
Ауд.			8	Практичне заняття	Проведення аналізу ймовірності банкрутства підприємства	Активна участь у виконанні практичного завдання Колоквиум	3 2	
CPC			9	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	0,1	
14		Ауд.	2	Практичне заняття	Проведення аналізу фінансового ризику підприємства	Активна участь у виконанні практичних завдань Есе	3 2	
		CPC	6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	0,1	
СЕСІЯ		Ауд.			Передекзам. консультац.	Вирішення практичних завдань на різні теми, що входять до підсумкового контролю	Підсумковий контроль	40
				ЕКЗАМЕН	Виконання завдань екзаменаційного білету			
	CPC			Підготовка до екзамену	Повторення матеріалів змістового модуля			
ВСЬОГО годин		180	Загальна максимальна кількість балів із дисципліни				100	
							з них	
							поточний контроль:	60,00
							підсумковий контроль:	40,00

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	4
3. Програма навчальної дисципліни	6
4. Структура навчальної дисципліни.....	10
5. Теми практичних занять	12
5.1. Приклади типових практичних завдань	13
6. Самостійна робота.....	18
6.1. Контрольні запитання для самодіагностики	21
7. Індивідуально-консультативна робота	23
8. Методи навчання	24
9. Методи контролю	24
10. Розподіл балів, які отримують студенти	31
11. Рекомендована література.....	33
13.1. Основна	33
13.2. Додаткова	33
12. Додатки.....	35

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ"
для студентів спеціальності
8.03050901 "Облік і аудит"
усіх форм навчання**

Самостійне електронне текстове мережне видання

Укладач **Іващенко** Ганна Анатоліївна

Відповідальний за випуск *Отенко І. П.*

Редактор *Доценко О. Г.*

Коректор *Ковальчук М. А.*

План 2015 р. Поз. № 78 ЕВ. Обсяг 43 с.

Видавець і виготівник – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Леніна, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*